

FIȘA DISCIPLINEI
Anul universitar 2023-2024
Anul de studiu II/ Semestrul II

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	Istorie, Litere și Științe ale Educației
1.3. Departamentul	Istorie, Arheologie și Muzeologie
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii/calificarea	Istorie/istoric (COR 263302), politolog (COR 263304), asistent cercetare în Istorie (COR 263308)

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Istoria Bizanțului			2.2. Cod disciplină	I.2103	
2.3. Titularul activității de curs	Lector univ. dr. Cornelia Popa-Gorjanu					
2.4. Titularul activității de seminar	Lector univ. dr. Cornelia Popa-Gorjanu					
2.5. Anul de studiu	II	2.6. Semestrul	II	2.7. Tipul de evaluare	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă) Obligatoriu-O

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					26
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					24
Tutoriat					
Examinări					4
Alte activități					

3.7 Total ore studiu individual	69
3.9 Total ore pe semestru	125
3.10 Numărul de credite	5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Videoproiector
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	videoproiector

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	C2. Utilizarea cunoștințelor de bază pentru explicarea și interpretarea unor variate tipuri de concepte, situații, procese, proiecte etc. asociate domeniului Istorie; stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor.
Competențe transversale	CT3. Aplicarea rezultatelor studiului și cercetării în sfere de activitate diverse: învățământ, arhivistică, muzeologie, management muzeal, turism, mass-media, științe politice și administrative etc.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	1. Definirea și prezentarea corectă a principalelor concepte folosite în studiile istorice, a marilor etape și procese din istoria omenirii, a stadiului actual al istoriografiei și a metodelor centrale ale cercetării istorice. 2. Interpretarea, compararea și relaționarea datelor și faptelor caracteristice principalelor procese și fenomene istorice, precum și a abordărilor istoriografice legate de acestea.
7.2 Obiectivele specifice	Analiza critică a izvoarelor istorice, prin combinarea conștientă a cunoștințelor provenite din afara izvoarelor și pe cele provenite din izvoare pentru (re)stabilirea unor fapte și procese istorice, contextualizarea judecăților de valoare existente cu privire la aceste fapte și procese istorice și corelarea la un nivel elementar a informațiilor disponibile despre trecutul istoric cu problemele prezente în analizele istoriografice.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
C1. Curs introductiv 1.1. Elemente de ordin terminologic 1.2. Istoria Imperiului Bizantin ca problemă istoriografică 1.3. Elemente de geografie istorică a Imperiului Bizantin	Prelegerea Conversația	2
C2. Începuturile Imperiului Bizantin (sec. III-V). De la Constantin I la Justinian I. 2.1. Societate romană – între criză și reforme	Prelegerea Conversația	2
C3. Imperiul Bizantin între invaziile barbare și disputele hristologice	Prelegerea Conversația	2
C4. Epoca împăratului Justinian I 4.1. Domnia lui Justinian I (527-565) 4.2. Moștenirea justiniană. Urmașii lui Justinian	Prelegerea Conversația	2
C5. Imperiul Bizantin între 610 și 717. Lupta pentru supraviețuire 5.1. Domnia împăratului Heraklios (610-641)	Prelegerea Conversația	2
C6. Lupta pentru salvarea Imperiului Bizantin (717-867). 6.1. Dinastia „isauriană” (siriană) (717-819). 6.2. Criza iconoclastă (726-843) 6.3. Dinastia amoriană (820-867)	Prelegerea Conversația	2
C7. Apogeul statului bizantin (867-1025). Dinastia Macedonenilor. 7.1. Politica internă a Macedonenilor 7.2. Politica externă a Imperiului Bizantin	Prelegerea Conversația	2
C8. Regimul aristocrației militare. Dinastia Comnenilor (1081-1181) 8.1. Situația internă a imperiului 8.2. Situația imperiului pe plan extern	Prelegerea Conversația	2
C9. Cruciada a patra și crearea Imperiului latin de la Constantinopol (1204-1263) 9.2. Împărțirea Imperiului Bizantin	Prelegerea Conversația	2
C10. Restaurarea Imperiului Bizantin 10.1. Statele grecești după împărțire 10.2. Refacerea Imperiului Bizantin	Prelegerea Conversația	2
C11. Bizanțul și statele balcanice (secolele XIV-XV) 11.1. Bizantini și sârbi în sec. al XIV-lea 11.2. Bizanții și cruciada târzie	Prelegerea Conversația	2
C.12. Asaltul otoman asupra Imperiului în sec. al XIV-lea.	Prelegerea Conversația	2
C13. Prăbușirea Imperiului Bizantin în secolul al XV-lea 13.1. Criza Imperiului în secolul al XV-lea 13.2. Cucerirea Constantinopolului	Prelegerea Conversația	2
C14. Moștenirea bizantină . Biserica bizantină ca factor politic	Prelegerea Conversația	2

Bibliografie: Bănescu, Nicolae, <i>Istoria Imperiului Bizantin</i>, vol. I-II, București, 2000. Gregory, Timothy E., <i>A History of Byzantium</i>, second edition, Wiley-Blackwell, 2011. Popa-Gorjanu, Cornelia, <i>Curs de Istoria Bizanțului</i>, Deria Didactica, Alba Iulia, 2018. Treadgold, Waren, <i>Istoria statului și societății bizantine</i>, vol. I-II, traducere Mihai-Eugen Avadanei, prefață Victor Spinei, Iași, 2004. Vasiliev, A.A., <i>Istoria Imperiului Bizantin</i>, traducere și note Ionuț-Alexandru Tudorie, Vasile-Adrian Carabe, Sebastian-Laurențiu Nagaru, studiu introductiv Ionuț-Alexandru Tudorie, Iași, 2010. <i>Relations between East and West in the Middle Ages</i>, edited by Derek Baker, University Press, Edinburgh, 1973. <i>TRAVEL IN THE BYZANTINE WORLD</i>. Papers from the Thirty-fourth Spring Symposium of Byzantine Studies, Birmingham, April 2000, edited by Ruth Macrides, Ashgate Variorum, Burlington, 2002.		
8.2 Seminar-laborator		
1. Introducere	Conversație	2 ore
2. CONSTANTINOPOLUL – nașterea unei capitale	Conversația Interpretarea de text	2 ore
3. Germenii ideologiei imperiale bizantine	Conversația Interpretarea de text	2 ore
4. Originile și etapele monahismului oriental (sec. III-VII)	Conversația	2 ore
5. Viata religioasa in lumea bizantină.	Conversația	2 ore
6. Aspecte de viață cotidiană în Imperiul bizantin Viata materiala si sociala in Bizanț	Conversația Referat	2 ore
7. Controverse religioase (sec. IV-VIII)	Conversația Interpretarea de text	2 ore
8. Conflictul dintre puterea ecleziastică și puterea imperială. ICONOCLASMUL	Conversația Referat	2 ore
9. Disputele dintre papalitate și Constantinopol. Schisma lui Photios și schisma din 1054.	Conversația Interpretarea de text Referat	2 ore
10. Occident și Orient în perioada cruciadelor Cruciada I-III	Conversația Interpretarea de text Referat	2 ore
11. Occident și Orient în perioada cruciadelor Cruciada a IV-a.	Conversația Interpretarea de text Referat	2 ore
12. Slavii și bulgarii și Bizanțul.	Conversația Interpretarea de text	2 ore
13. Vlahii, populația romanizată din peninsula Balcanică	Conversația Interpretarea de text Referat	2 ore
14. Mehmed al II-lea și cucerirea Constantinopolului	Conversația Interpretarea de text Referat	2 ore

Bibliografie

- Bent, Theodore, "Byzantine Palace", in *The English Historical Review*, vol. 2, nr. 7, (1887), p. 466-481.
- Brown, Peter, „A Dark-Age Crisis: Aspects of the Iconoclastic controversy” in *The English Historical Review*, vol. 88, nr. 346, (1973), p. 1-34.
- Charanis, P., „Ethnic changes in the Byzantine Empire in the seventh Century” in *Dumbarton Oaks Papers*, XIII, (1959), p. 25-44.
- Cyril, *The Oxford History of Byzantium*, Oxford University Press, Oxford, 2002.
- Kaplan, Michel, *Bizanț*, traducere Ion Doru Brana, București, 2010.
- Duffy, John, "Byzantine medicine in the Sixth and Seventh Centuries: Aspect of Teaching and practice", in *Dumbarton Oaks Papers*, vol. 38, (1984), p. 21-27.
- Frazee, A. Charles, "Late Roman and Byzantine Legislation on the Monastic Life from the fourth to the eighth centuries", in *Church History*, vol. 51, nr. 3 (1982), p. 263-278.
- Gero, S., „The eucharistic doctrine of the Byzantine iconoclasts and its sources”, în *Byzantinische Zeitschrift*, t. 68, nr. 1, (1975), p. 4-23.
- Harl, K. W., „Sacrifice and Pagan Belief in Fifth- and Sixth-Century Byzantium”, in *Past and Present*, nr. 128, (1990), p. 7-27.
- Hirschfeld, Yizhar, „Farms and Villages in Byzantine Palestine”, in *Dumbarton Oaks Papers*, vol. 51, (1997), p. 33-71.
- Kitzinger, Ernst, „The Cult of Images in the Age before Iconoclasm”, în *Dumbarton Oaks Papers*, vol. 8, (1954), p. 83-150.
- Miller, S. Timothy, "Byzantine Hospitals", in *Dumbarton Oaks Papers*, vol. 38, (1984), p. 53-63.
- Nicol, Donald, *Împăratul fără de moarte. Viața și legenda lui Constantin Paleologul, ultimul împărat al romanilor*, traducere, editie și note de Maria Magdalena Szekely și Stefan S. Gorovei, Polirom, Iași, 2003.
- Oikonomides, Nicolas, "The Contents of the Byzantine House from the Eleventh to the Fifteenth Century", în *Dumbarton Oaks Papers*, vol. 44, (1990), p. 205-214.
- Evelyne Patlagean, *UN MOYEN AGE GREC, Byzance, IXe-XVe siècle*, Paris, 2001.
- Stepanov, Tsvetelin, *The Bulgars and the Steppe Empire in the Early Middle Ages. The Problem of the Others, translated from Bulgarian by Tatiana Stefanova and Tsvetelin Stepanov*, Brill, Leiden-Boston, 2011.
- Setton, M. Kenneth, „Pope Leo X and the Turkish Peril”, in *Proceedings of the American Philosophical Society*, vol. 113, nr. 6, (1969), p. 367-424.
- Théodoridès, Jean, "Rabies in Byzantine medicine", în *Dumbarton Oaks Papers*, vol. 38, (1984), p. 149-158.
- Vasiliev, A. A., „The Iconoclastic Edict of the Caliph Yazid II, a.d. 721”, în *Dumbarton Oaks Papers*, vol. 9/10, (1956), p. 23-47.
- The New Cambridge Medieval History*, vol. IV, edited by David Luscombe and Jonathan Riley-Smith, Cambridge, 2006.
- Popa-Gorjanu, Cornelia, *Crestomație de texte pentru seminarul de Istoria Bizanțului, Seria Didactica, Alba Iulia, 2017.*
- Popa-Gorjanu, Cornelia, *Caiet de seminar pentru Istoria Bizanțului, Seria Didactica, Alba Iulia, 2017.*
- usades from the Perspective of Byzantium and the Muslim World*, edited by Angeliki E. Laiou and Roy Parviz Mottahedeh, Washington, 2001.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Utilizarea resurselor bibliografice și arhivistice specifice.
Studiul și cercetarea interdisciplinară.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	1. Cantitatea și calitatea cunoștințelor însușite 2. Capacitatea de interpretare a evenimentelor, fenomenelor și proceselor 3. Cursivitatea, claritatea exprimării	orală	50%
10.5 Seminar/laborator	1. Capacitatea de interpretare a unor texte/documente 2. Capacitatea de a realiza, în formă scrisă, a unui referat 3. Participarea la dezbaterile colective	orală	50%

10.6 Standard minim de performanță: nota 5

Identificarea rapidă și utilizarea corectă a informațiilor din izvoarele istorice (accesibile în limba română sau într-o limbă de circulație internațională) și a informațiilor istorice cu un grad redus și mediu de detaliere.

Data completării
20.09.2023

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament
24.09.2023

Semnătura directorului de departament